

Konkluzje Rady z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie zapewniania jakości w celu wspierania kształcenia i szkolenia

(2014/C 183/07)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC O PRZEDSTAWIONYM W ZAŁĄCZNIKU TŁE POLITYCZNYM NINIEJSZYCH KONKLUZJI,

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE:

postępy – choć zróżnicowane z powodu odmiennych punktów wyjścia – w tworzeniu kultury stałego podnoszenia jakości w ramach systemów kształcenia i szkolenia w Europie, na które to postępy zwrócono uwagę w kilku niedawnych sprawozdaniach Komisji ⁽¹⁾.

UZNAJE, ŻE:

1. Unijne systemy kształcenia i szkolenia – jako kluczowe czynniki sprzyjające tworzeniu lepszych miejsc pracy oraz większemu wzrostowi i większej konkurencyjności – stają przed ważnymi zadaniami, w których realizacji może pomóc stałe podnoszenie jakości. Wśród zadań tych są: poszerzanie dostępu, redukcja odsetka osób wcześniej kończących naukę i podnoszenie odsetka osób pozostających w systemie, wspieranie innowacyjnego uczenia się, a także dbanie, by osoby uczące się – niezależnie od pochodzenia społeczno-ekonomicznego – nabywały wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych dla społeczeństwa inkluzywnego, aktywności obywatelskiej, uczenia się przez całe życie oraz poszerzania swoich szans na zatrudnienie.
2. Mechanizmy zapewniania jakości mogą odegrać ważną rolę we wspieraniu instytucji kształcenia i szkolenia oraz osób kształtujących politykę w radzeniu sobie z tymi zadaniami, gwarantując, że zarówno jakość systemów kształcenia i szkolenia, jak i jakość pojedynczych instytucji będą adekwatne. Zapewnianie jakości – jako jeden z szeregu środków stosowanych przez rządy i instytucje – zwiększa przejrzystość oraz przekonuje o adekwatności i jakości wiedzy, umiejętności, kompetencji i kwalifikacji, przekonanie to zaś jest oparte na przekonaniu o jakości instytucji i organizatorów kształcenia i szkolenia.
3. Europejskie instrumenty zapewniania jakości – wraz z europejskimi ramami kwalifikacji (EQF), ramami kwalifikacji w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego oraz odnośnymi krajowymi ramami kwalifikacji – pomogły rozwinąć kulturę jakości w instytucjach kształcenia i szkolenia, a to z kolei ułatwiło mobilność edukacyjną i zawodową między krajami i systemami.
4. Jak wynika z doświadczeń w dziedzinie szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego, elastyczne rozwiązania z zakresu zapewniania jakości mogą wesprzeć podnoszenie jakości w uczeniu się formalnym i pozaformalnym we wszystkich sektorach kształcenia i szkolenia oraz odpowiedzieć na upowszechniające się zjawiska, takie jak otwarte zasoby edukacyjne i edukacja transgraniczna, w tym franczyza ⁽²⁾.

ZGADZA SIĘ, ŻE:

1. Istnieją znaczne możliwości, jeżeli chodzi o tworzenie skuteczniejszych podejść do zapewniania jakości we wszystkich sektorach kształcenia i szkolenia – podejść, które polegałyby nie na kontroli poszczególnych elementów, ale na rozwijaniu prawdziwej, głęboko zakorzenionej kultury podnoszenia jakości i uczeniu się, mogącej skutkować podnoszeniem standardów i poprawą efektów uczenia się.
2. Zapewnianie jakości – w ramach ciągłego podnoszenia jakości – powinno wspierać reformy systemów kształcenia i szkolenia zgodnie z unijnymi i krajowymi programami reform.
3. W szkolnictwie wyższym zapewnianie jakości – zwłaszcza wewnętrzne zapewnianie jakości – coraz skuteczniej pomaga instytucjom szkolnictwa wyższego realizować ich cele. Kształt zewnętrznego zapewniania jakości w poszczególnych państwach członkowskich różni się zależnie od krajowych potrzeb i warunków – do zwiększania zaufania i podnoszenia standardów przyczyniają się m.in. akredytacja programowa i oceny

⁽¹⁾ Zob. załącznik („Inne dokumenty”).

⁽²⁾ Edukacja transgraniczna obejmuje świadczenie usług szkolnictwa wyższego za granicą poprzez filie lub w ramach franczyzy lub umów walidacyjnych między instytucją wysyłającą a instytucją przyjmującą.

instytucjonalne. W zewnętrznym zapewnianiu jakości wzrasta tendencja do ocen instytucjonalnych, co pozwala instytucjom szkolnictwa wyższego dostosowywać ofertę w sposób bardziej elastyczny, odpowiadający ich własnym potrzebom oraz potrzebom osób uczących się, rynku pracy i społeczeństwa.

4. Transgraniczna współpraca w zapewnianiu jakości we wspomnianej dziedzinie ma do odegrania zasadniczą rolę w budowaniu zaufania i podnoszeniu standardów jakości, wspieraniu mobilności edukacyjnej, tworzeniu przyjaznych warunków dla wspólnych programów oraz przyczynianiu się do sprawnego funkcjonowania transgranicznego szkolnictwa wyższego i szkolnictwa wyższego w formie franczyzy. Umożliwienie agencjom zapewniania jakości transgranicznego zapewniania jakości dzięki Europejskiemu Rejestrowi Zapewniania Jakości w Szkolnictwie Wyższym (EQAR) – przy równoczesnym przestrzeganiu wymogów krajowych – powinno pomóc rozwinąć europejski wymiar zapewniania jakości oraz ułatwić ocenę transgraniczną i uprościć procedury wspólnych programów.
5. W kształceniu i szkoleniu zawodowym postępom w rozwijaniu kultury jakości w państwach członkowskich sprzyjają narzędzia i materiały szkoleniowe opracowane w ramach sieci EQAVET⁽¹⁾, a większość państw członkowskich albo już wdrożyła, albo obecnie opracowuje krajowe podejście do zapewniania jakości zgodne z EQAVET. Należy dołożyć starań, zwłaszcza by w ramach rozwiązań z zakresu zapewniania jakości bardziej uwzględniane były efekty uczenia się oraz by stosownie do krajowego kontekstu brane były pod uwagę uczenie się pozaformalne i uczenie się poprzez praktykę w miejscu pracy w kontekście formalnym lub pozaformalnym.
6. Doświadczenie związane z EQAVET może posłużyć za podstawę do rozwijania całościowego podejścia do zapewniania jakości w dziedzinie uczenia się dorosłych.
7. Większa przejrzystość zapewniania jakości w różnych sektorach oraz rozwiązań w zakresie walidowania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w tym wszystkich form uczenia się *on-line*, pomogłaby także budować zaufanie i wspierać drożność między sektorami i krajami.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, ABY ZGODNIE Z KRAJOWĄ PRAKTYKĄ I Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI WSPÓLNIE Z ODPOWIEDNIMI ZAINTERESOWANYMI STRONAMI:

1. Rozwijały i promowały kulturę podnoszenia jakości w kształceniu i szkoleniu w celu podnoszenia jakości wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobywanych przez osoby uczące się oraz jakości procesu uczenia się – z odpowiednim wykorzystaniem europejskich instrumentów zapewniania jakości.
2. Wzmocniły potencjał rozwiązań z zakresu zapewniania jakości, tak by można było radzić sobie z obecnymi i przyszłymi zmianami w kształceniu i szkoleniu, takimi jak wszelkie formy uczenia się *on-line*, oraz zadbały o dostatecznie elastyczny zakres działań organów zapewniania jakości w tym kontekście.
3. Zapewniły większą przejrzystość w odniesieniu do wyników ocen jakości.
4. Korzystały z możliwości finansowych, które daje program Erasmus+, by rozwijać innowacyjne projekty transnarodowe zwiększające potencjał zapewniania jakości we wspieraniu trwałych reform w dziedzinie kształcenia i szkolenia w UE, a w stosownym przypadku korzystały z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu stymulowania rozwoju systemów kształcenia i szkolenia gwarantujących jakość.
5. Poprzez zapewnianie jakości sprzyjały promowaniu dobrego jakościowo nauczania w kształceniu i szkoleniu.
6. W ramach procesu bolońskiego wspierały trwającą weryfikację standardów i wytycznych w dziedzinie zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego, po to by zwiększyć ich przejrzystość, zastosowanie i użyteczność – w tym ich zakres – kładąc przy tym nacisk na podnoszenie standardów jakości.
7. W stosownym przypadku zachęcały do współpracy transgranicznej między organami zapewniania jakości we wszystkich sektorach i dla wszystkich form kształcenia i szkolenia.
8. Przy wsparciu krajowych agencji zapewniania jakości dbały o jakość edukacji oferowanej przez instytucje szkolnictwa wyższego, które mają filie i kursy w ramach franczyzy za granicą, poprzez ściślejszą współpracę między agencjami zapewniania jakości w państwach wysyłających i przyjmujących lub pozwalając agencjom zarejestrowanym w EQAR oceniać instytucje dysponujące ofertą transgraniczną i franczyzową w celu minimalizowania wątpliwości co do jakości oraz zachęcania do współpracy transgranicznej i wzajemnego uczenia się.

⁽¹⁾ Europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym.

9. Nadal wdrażały ramy EQAVET w celu rozwijania kultury zapewniania jakości w państwach członkowskich i pomiędzy nimi, w tym na szczeblu organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, zwłaszcza starając się ustanowić na szczeblu krajowym do końca 2015 roku – zgodnie z komunikatem z Brugii – wspólne ramy zapewniania jakości dla organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, obejmujące uczenie się w szkole oraz uczenie się poprzez praktykę w miejscu pracy – stosownie do kontekstu krajowego.
10. Zapewniły regularną ocenę systemów, środków i instrumentów zapewniania jakości w celu wzmocnienia ich ciągłego rozwoju i skuteczności.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY UWZGLĘDNIAJĄC SPECYFICZNE CECHY I WYMOGI RÓŻNYCH SEKTORÓW ORAZ WARUNKI KRAJOWE:

1. Kontynuowały promowanie przejrzystości i komplementarności sektorowych podejść do zapewniania jakości, opierając się na europejskich zasadach zapewniania jakości w perspektywie uczenia się przez całe życie, po to by zagwarantować osobom uczącym się jakość efektów, a także zwiększyć drożność między sektorami kształcenia i szkolenia. Wśród dalszych działań mogłyby się znaleźć:
  - a) szersze stosowanie – podczas definiowania, zapewniania i oceniania wiedzy, umiejętności, kompetencji i kwalifikacji – podejścia opartego na efektach uczenia się, na podstawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie oraz europejskich instrumentów opartych na punktach i osiągnięciach, takich jak ECTS⁽¹⁾ i ECVET⁽²⁾;
  - b) promowanie przejrzystych rozwiązań z zakresu zapewniania jakości, opartych na obowiązujących ramach zapewniania jakości, wspierających rzetelne, aktualne i budzące zaufanie metody oceny i narzędzia waldowania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
  - c) zacieśnianie związków i współpracy między zainteresowanymi stronami ze świata kształcenia i szkolenia i ze świata pracy, m.in. w celu stworzenia odpowiedniego sposobu monitorowania i prognozowania umiejętności;
  - d) w stosownym przypadku angażowanie zainteresowanych stron, w tym kadry, osób uczących się i pracodawców – poprzez zapewnianie jakości – w podejmowanie strategicznych decyzji, w określanie kwalifikacji oraz w rozwijanie, realizację i monitorowanie programów – tak by zapewnić ciągłe podnoszenie jakości w instytucjach kształcenia i szkolenia.
2. Wykorzystały potencjał zapewniania jakości, by zintensyfikować wdrażanie krajowych ram kwalifikacji związanych z europejskimi ramami kwalifikacji (EQF).
3. Skorzystały z prac toczących się w ramach procesu bolońskiego w dziedzinie szkolnictwa wyższego, by użyć potencjału zapewniania jakości w celu zwiększenia wzajemnego zaufania i przejrzystości jako podstawy do przejścia ku płynniejszemu uznawaniu wszystkich stosownych kwalifikacji.
4. Uwzględniając doświadczenie uzyskane w dziedzinie szkolnictwa wyższego, starały się zwiększyć transnarodową przejrzystość rozwiązań z zakresu zapewniania jakości w innych sektorach i na innych poziomach kształcenia i szkolenia.
5. Przeanalizowały rozwiązania z zakresu zapewniania jakości w celu skuteczniejszego podjęcia problemu jakości uczenia się pozaformalnego i uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy – stosownie do kontekstu krajowego – opierając się w odpowiednim przypadku m.in. na ramach EQAVET.
6. Dalej analizowały stosowne kwestie z zakresu zapewniania jakości związane z wszelkimi formami uczenia się *on-line*, takie jak ocena i certyfikowanie nowych sposobów uczenia się i nauczania.
7. Pracowały – zwłaszcza w świetle ostatniego sprawozdania Komisji oceniającego ramy EQF oraz jej sprawozdań z postępów w zapewnianiu jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym i w szkolnictwie wyższym⁽³⁾ – na rzecz ściślejszego skoordynowania i ulepszenia EQAVET oraz europejskich narzędzi zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym, zwłaszcza poprzez zastosowanie podejścia opartego na efektach uczenia się oraz z pomocą instrumentów przejrzystości takich jak EQF, Europass i europejskie systemy transferu punktów/osiągnięć.

⁽¹⁾ Europejski system transferu i akumulacji punktów w szkolnictwie wyższym.

⁽²⁾ Europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym.

⁽³⁾ Zob. załącznik.

8. W ramach otwartej metody koordynacji zbadały, czy państwa członkowskie mogłyby wzmocnić swoją ofertę i inicjatywy z zakresu zapewniania jakości w dziedzinie edukacji przedszkolnej, edukacji szkolnej oraz w dziedzinie uczenia się dorosłych – w świetle doświadczeń uzyskanych w innych sektorach.
9. Nadal promowały współpracę w dziedzinie zapewniania jakości na szczeblu międzynarodowym we wszystkich sektorach poprzez współpracę z organizacjami międzynarodowymi, dialog polityczny z kluczowymi partnerami międzynarodowymi oraz partnerstwa z instytucjami z całego świata.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

1. Nadal zwiększała związki i synergię między unijnymi narzędziami przejrzystości wspierającymi zapewnianie jakości, uznawanie i mobilność, starając się o większą komplementarność i konwergencję między takimi narzędziami, w tym opierając się na wynikach konsultacji w sprawie europejskiego obszaru umiejętności i kwalifikacji.
  2. Nadal doskonaliła wzajemne uczenie się w drodze europejskiej współpracy w dziedzinie zapewniania jakości we wszystkich sektorach, w tym za pomocą środków finansowych z programu Erasmus+.
  3. Zbadała, w jaki sposób wesprzeć państwa członkowskie w rozwijaniu rozwiązań z zakresu zapewniania jakości, tak by uwzględnić różne sposoby uczenia się i nauczania lub by rozwiązania te mogły być stosowane w różnych sektorach i poziomach kształcenia i szkolenia.
-

ZAŁĄCZNIK**Tło polityczne**

1. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie współpracy europejskiej przy ocenie jakości edukacji szkolnej⁽¹⁾.
2. Standardy i wytyczne z 2005 r. w dziedzinie zapewniania jakości dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego oraz zobowiązanie do ich weryfikacji podjęte przez ministrów uczestniczących w konferencji bolońskiej w Bukareszcie w dniach 26–27 kwietnia 2012 r.
3. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie dalszej europejskiej współpracy w zakresie zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym⁽²⁾.
4. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, zwłaszcza wspólne zasady zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym oraz w kształceniu i szkoleniu zawodowym zamieszczone w załączniku III⁽³⁾.
5. Konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na okres do roku 2020 („ET 2020”)⁽⁴⁾.
6. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym⁽⁵⁾.
7. Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 19 listopada 2010 r. w sprawie priorytetów ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego w latach 2011–2020⁽⁶⁾.
8. Konkluzje Rady z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie modernizacji szkolnictwa wyższego⁽⁷⁾.
9. Rezolucja Rady z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych⁽⁸⁾.
10. Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego⁽⁹⁾.
11. Konkluzje Rady z dnia 15 lutego 2013 r. w sprawie inwestowania w kształcenie i szkolenie – odpowiedź na komunikat pt. „Nowe podejście do edukacji: inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych” oraz na roczną analizę wzrostu gospodarczego 2013⁽¹⁰⁾.
12. Konkluzje Rady z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie globalnego wymiaru szkolnictwa wyższego⁽¹¹⁾.
13. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu⁽¹²⁾.
14. Konkluzje Rady z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie skutecznego i innowacyjnego kształcenia i szkolenia służącego inwestowaniu w umiejętności – wspieranie europejskiego semestru 2014⁽¹³⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. L 60 z 1.3.2001, s. 51.

⁽²⁾ Dz.U. L 64 z 4.3.2006, s. 60.

⁽³⁾ Dz.U. C 111 z 6.5.2008, s. 7.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 324 z 1.12.2010, s. 5.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 36.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 1.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 64 z 5.3.2013, s. 5.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 28 z 31.1.2014, s. 2.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 62 z 4.3.2014, s. 4.

Inne dokumenty

1. Europejskie sprawozdanie z maja 2000 r. na temat jakości edukacji szkolnej: szesnaście wskaźników jakości.
  2. Badanie Eurydice: *Evaluation of Schools providing Compulsory Education in Europe* (Ocena szkół zapewniających edukację obowiązkową w Europie), 2004.
  3. Sprawozdanie grupy wysokiego szczebla ds. modernizacji szkolnictwa wyższego z czerwca 2013 r. na temat ponoszenia jakości nauczania i uczenia się w europejskich instytucjach szkolnictwa wyższego.
  4. Badanie z 2013 r. w sprawie zapewniania jakości w uczeniu się dorosłych oraz sprawozdanie tematycznej grupy roboczej ds. jakości w uczeniu się dorosłych z dnia 24 października 2013 r.
  5. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 2013 r. pt. „Ocena europejskich ram kwalifikacji (EQF). Wdrażanie zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”.
  6. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 28 stycznia 2014 r. z postępów w zapewnianiu jakości w szkolnictwie wyższym.
  7. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2014 r. dotyczące wykonania zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym.
-